

Protokół z 6. posiedzenia Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 – 8 listopada 2023 r.

1. Otwarcie posiedzenia

Posiedzenie otworzyła **Pani Małgorzata Szczepańska, Zastępca Przewodniczącej Komitetu Monitorującego FENG, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG**, która powitała członków i obserwatorów Komitetu zebranych zarówno stacjonarnie, jak i za pośrednictwem zdalnego połączenia, a także **Panią Katarzynę Szumielewicz, przedstawicielkę Komisji Europejskiej**.

Pani Małgorzata Szczepańska podziękowała członkom Komitetu za wyłożoną pracę w pierwszym roku wdrażania programu FENG. Poinformowała, że w 2023 roku w ramach programu ogłoszono 41 naborów, w tym 24 konkurencyjne oraz 17 dla projektów niekonkurencyjnych. Łączna alokacja przeznaczona na te nabory stanowiła 50% wartości wszystkich środków programu, tj. ok. 35 mld PLN.

Przekazała, że część naborów już się zakończyła, a wnioski zostały ocenione. Program spotkał się z dużym zainteresowaniem, ponieważ złożono ponad 3,4 tys. wniosków o dofinansowanie o łącznej wartości ponad 30 mld PLN. Zgodnie z zatwierdzonymi listami rankingowymi w naborach już rozstrzygniętych w NCBR, PARP i BGK zatwierdzono łącznie projekty na kwotę 5,30 mld PLN, co stanowi prawie 15% alokacji. Najwięcej projektów zatwierdzono w 1. priorityecie – w Ścieżce SMART w NCBR i PARP. Dużą liczbę wniosków zatwierdzono także w naborze dla Kredytu Technologicznego organizowanego przez BGK.

Poinformowała, że w trybie niekonkurencyjnym wyłoniono 4 projekty: Innovation Coach, który ma wspierać firmy chcące rozpocząć działalność B+R, Brand Hub dotyczący promocji gospodarczej Polski, Fundusz Gwarancyjny będący kontynuacją Funduszu Gwarancyjnego realizowanego w POIR, a także Zielony Fundusz Gwarancyjny ukierunkowany na wsparcie inwestycji o charakterze ekologicznym. W przypadku Funduszu Gwarancyjnego podpisano już umowę z BGK. Dodała, że w 2023 roku zostanie uruchomiony jeszcze 1 nabór w NCBR dotyczący Ścieżki SMART dla konsorcjów, a w 2024 roku planowane jest uruchomienie 17 naborów z alokacją ponad 5 mld PLN.

Poinformowała, że 27 października Instytucja Audytowa pozytywnie zaopiniowała metodykę wyliczania stawek jednostkowych dotyczących udziału partnerów w pracach Komitetu. Będzie ona obowiązywała zarówno dla programu FENG, jak i FERS. Zaproponowała uwzględnienie w punkcie agendy dotyczącym zmian w Regulaminie Komitetu tematu finansowania partnerów. Dokumenty dotyczące posiedzenia wraz z nowelizacją zapisów Regulaminu odnośnie konfliktu interesów przekazano członkom Komitetu 24 października, zaś zmieniony Regulamin w zakresie finansowania partnerów z załącznikami został przekazany 6 listopada.

Przypomniała, że dokumenty z każdego posiedzenia są zamieszczane na stronie internetowej www.nowoczesnagospodarka.gov.pl w zakładce „O Programie - Komitet Monitorujący”.

Porządek obrad zawierał następujące punkty:

- kryteria wyboru projektów dla działania 02.12 „Granty na Eurogranty” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”,
- kryteria wyboru projektów dla działania 02.04 „Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”,
- zmianę Regulaminu Komitetu Monitorującego FENG – w zakresie konfliktu interesów oraz finansowania partnerów,
- Strategię komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027, w tym Strategię komunikacji programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki.

Pan dr Wojciech Szymalski, przedstawiciel Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć zaproponował, aby Komitet obradował najpierw nad zmianą Regulaminu.

Pani Małgorzata Szczepańska w związku z brakiem innych głosów ze strony uczestników zaproponowała, żeby pozostać przy pierwotnej wersji porządku obrad.

Porządek obrad przyjęto bez dalszych uwag.

2. Kryteria wyboru projektów dla działania 02.12 „Granty na Eurogranty” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że celem instrumentu jest wsparcie firm z sektora MSP oraz organizacji badawczych w przygotowaniach do udziału w programach unijnych zarządzanych centralnie przez KE. Wsparciem będą objęte działania polegające na przygotowaniu projektu realizowanego w ramach jednego z programów UE zarządzanych centralnie. Będą to działania podejmowane w związku z przygotowaniem dokumentacji, poszukiwaniem partnerów do projektu, ewentualną korektą i prezentacją projektu w ramach oceny w jednym z programów UE. Jest to kontynuacja instrumentu obecnego w programie POIR, ale skierowane do szerszej grupy wnioskodawców. Ze wsparcia poza przedsiębiorcami z sektora MSP będą mogły skorzystać również organizacje badawcze.

Prezentację kryteriów wyboru projektów przedstawił Pan Arkadiusz Dewódzki, Dyrektor Departamentu Internacjonalizacji Przedsiębiorstw, przedstawiciel PARP - Instytucji Pośredniczącej FENG.

Dyskusja:

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny, przedstawicielka Stowarzyszenia Kongres Kobiet zapytała, czy kryterium rozstrzygające dla projektu dotyczące stopy bezrobocia w powiecie nie powinno być rozdzielone na kobiety i mężczyzn, co wpisywałoby się w zasady horyzontalne dotyczące równości płci.

Pani Magdalena Zawadzka, przedstawicielka Związku Przedsiębiorców i Pracodawców zapytała, w którym momencie będą stosowane kryteria rozstrzygające biorąc pod uwagę, że nabór będzie ciągły.

Pani Katarzyna Szumielewicz, przedstawicielka Komisji Europejskiej również zapytała, o moment stosowania kryteriów rozstrzygających.

Pani Iwona Janicka, ekspertka Stowarzyszenia Kongres Kobiet ds. Funduszy UE:

- odniosła się do kryterium obligatoryjnego nr 1 „Kwalifikowalność Wnioskodawcy” i zapytała, czy i w jaki sposób weryfikowane będzie, że wnioskodawca nie narusza zasady niedyskryminacji jako warunku podstawowego;
- w odniesieniu do kryterium obligatoryjnego nr 6 „Projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych (KPP)” oraz nr 7 „Projekt jest zgodny Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych (KPON)” zapytała, czy w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji projektu znajduje się sposób zarządzania projektem, ponieważ wówczas część artykułów należałoby poszerzyć o kwestię związaną z zatrudnianiem personelu przy jego realizacji. Projekt powinien być w takim zakresie co najmniej neutralny.

Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek, przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych w odniesieniu do kryterium obligatoryjnego nr 1 „Kwalifikowalność Wnioskodawcy” zapytał, czy w związku z tym, że firma musi istnieć co najmniej rok, nie powinno się wprowadzić limitu minimalnych przychodów.

Pani Małgorzata Szczepańska odniosła się do kwestii KPP i kryterium obligatoryjnego nr 1 „Kwalifikowalność Wnioskodawcy” stwierdzając, że w treści umowy o dofinansowanie są zawarte zobowiązania do przestrzegania zarówno KPP, jak i zobowiązań wynikających z KPON. Ponadto, IZ FENG w swoich procedurach odnoszących się do kontroli projektów posiada zapisy dotyczące weryfikacji spełnienia wymagań wynikających z KPP i KPON w trakcie realizacji projektu.

Pan Arkadiusz Dewódzki przekazał, że:

- ciągły charakter naboru jest kwestią uregulowaną w Wytycznych dotyczących wyboru projektów na lata 2021-2027. W tym trybie wnioski składane są przez cały czas i nie ma rund. Wnioski są oceniane na bieżąco i na bieżąco także, w określonych ramach czasowych, publikowane są wyniki. W przykładowej sytuacji, gdyby alokacja pozwalała na sfinansowanie tylko jednego projektu i gdyby istniała wątpliwość, który z dwóch ocenianych projektów wybrać, wtedy zostaną wykorzystane kryteria rozstrzygające;
- w odniesieniu do kryterium obligatoryjnego nr 1 „Kwalifikowalność Wnioskodawcy” kryterium dotyczące minimalnych przychodów byłoby dyskryminujące, ponieważ nie da się ustalić jednej wartości, która pozwoliłaby na bezpieczną możliwość realizacji projektu w określonych parametrach finansowych. Jego zdaniem nie ma możliwości zastosowania takiego kryterium, chyba że badałoby się sytuację finansową wnioskodawcy. Należałoby wtedy prosić wnioskodawcę o sprawozdania finansowe i dokumenty potwierdzające jego sytuację nie z jednego roku, ale z dłuższego okresu.

Taka pogłębiona analiza musiałaby być przeprowadzona w odniesieniu do tego, jakie dofinansowanie ma on otrzymać w ramach działania. W przypadku tego działania kwoty ryczałtowe na przygotowanie projektu wynoszą 70 tys. PLN. Warunek badania sytuacji finansowej byłby, jego zdaniem, zdecydowanie nadmierne;

- wobec kryterium rozstrzygającego dla projektu dotyczącego stopy bezrobocia w powiecie i badania jej w podziale na kobiety i mężczyzn należałoby zdecydować, czy stopa bezrobocia mężczyzn jest ważniejsza, czy też stopa bezrobocia kobiet, co byłoby dyskryminujące.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny przekazała, że chodziło jej o uzyskanie obrazu sytuacji w podziale na kobiety i mężczyzn, gdyż zrozumiała ideę tego kryterium jako próbę obniżenia stopy bezrobocia na danym terytorium.

Pan Arkadiusz Dewódzki poinformował, że kryterium dotyczące stopy bezrobocia w powiecie jest zobiektywizowane i na tyle zróżnicowane, że można je skutecznie zastosować. Gdyby uwzględniono wskaźnik w podziale na kobiety i mężczyzn, to trzeba byłoby w kryterium wskazać, który element będzie decydujący jeżeli doszłoby do potrzeby rozstrzygnięcia. W związku z tym wyraził sprzeciw dla tego typu parametryzacji.

Pan Adam Niedziółka, przedstawiciel Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej:

- przychylił się do przedstawionych zapisów w kryterium dotyczącym stopy bezrobocia;
- zapytał, jak duże było zainteresowanie konkursem w poprzednich latach. Stwierdził, że w przypadku kryterium przychodowego kwota 70 tys. PLN jest odpowiednia dla firm, które mogą ubiegać się o granty UE. Zapytał, czy nie lepsze byłoby ustalenie okresu, w którym firmy mogą składać wnioski, a następnie te wnioski byłyby oceniane i względem nich miałyby zastosowanie kryteria rozstrzygające. W przypadku dużej liczby wniosków niesłuszne byłoby, jego zdaniem, wybieranie projektów, które złożyły swoje wnioski w pierwszej kolejności.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że nie było dużego zainteresowania tym instrumentem w poprzedniej perspektywie.

Pan Arkadiusz Dewódzki dodał, że zainteresowanie na początku wdrażania instrumentu było niższe niż się spodziewano, ale od połowy pierwszego naboru systematycznie wzrastało. Działo się tak, ponieważ perspektywa finansowa na lata 2014-2020 kończyła się i nie było jeszcze zarysowanych instrumentów na nową perspektywę. W ostatniej rundzie konkursu PARP otrzymała rekordową liczbę wniosków, których było blisko 300. Zaznaczył, że kryterium dotyczące minimalnej długości 12 miesięcy funkcjonowania firmy wynika z doświadczeń PARP. Agencja miała do czynienia z firmami zakładanymi masowo na potrzeby pozyskania grantu. To kryterium ma na celu wyeliminowanie tego zjawiska. Nie było sytuacji, w których dochodziłoby do niezrealizowania projektów, rezygnacji wnioskodawców albo rozwiązywania umów przez PARP z beneficjentami z powodu braku środków na zrealizowanie przedsięwzięcia. Z tego powodu nie wprowadzono kryterium przychodowego.

Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek zapytał, czy istnieje już jakaś analiza skuteczności tych projektów, tj. ile projektów pozyskano z KE wobec liczby złożonych wniosków o grant w ramach konkursu.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że prezentacja dotycząca skuteczności instrumentu w POIR była przedstawiona podczas obrad Grupy roboczej.

Pan Arkadiusz Dewódzki poinformował, że w przedstawionej podczas obrad Grupy roboczej analizie bazowano głównie na programie Horyzont Europa, ponieważ cieszył się on największym zainteresowaniem spośród programów komisyjnych. Polska przesunęła się o jedno miejsce wyżej w porównaniu do poprzedniej edycji programu Horyzont Europa. Skuteczność beneficjentów, którzy otrzymali wsparcie z PARP wynosi ok. 65-70% w zależności od programu i jest ona liczona wraz z Seal of Excellence (certyfikat doskonałości). Dodał, że PARP wlicza także projekty, które uzyskały wskaźnik pozwalający rozliczyć kwotę ryczałtową, tj. osiągnęły w ocenie przed KE co najmniej 50% możliwych do uzyskania punktów lub etapów oceny. W poprzednich latach PARP starała się zainteresować tematyką wsparcia z KE polskie podmioty i MSP, natomiast w obecnej perspektywie Agencja stawia na jakość wniosków i podkreśla, że od jakości zależy skuteczność aplikowania o grant. PARP ma jeszcze ok. 190 projektów w trakcie realizacji. Natomiast w dniu posiedzenia Komitetu upływa czas na składanie wniosków do Horyzontu Europa, zatem w najbliższych dniach znane będą wyniki pozostałej grupy wnioskodawców.

Pani Małgorzata Szczepańska przypomniała, że w poprzedniej perspektywie ten instrument, skierowany był wyłącznie do MSP, natomiast teraz skierowany jest też do organizacji badawczych.

Pani Iwona Janicka:

- zapytała, czy w związku z uwzględnieniem organizacji badawczych w kryterium obligatoryjnym nr 6 „Projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych (KPP)” nie należałoby uwzględnić art. 13 KPP – „(...) badania naukowe są wolne od ograniczeń. Wolność akademicka jest szanowana”. Stwierdziła, że projekt nie powinien być neutralny względem ww. artykułu;
- odniosła się do korelacji pomiędzy kryterium rozstrzygającym dotyczącym stopy bezrobocia w powiecie oraz pkt 7 kryterium obligatoryjnego nr 2 „Kwalifikowalność projektu oraz zasadność jego realizacji”, który mówi, że miejsce realizacji (lokalizacji) projektu znajduje się na terytorium Polski. Wskazała, że miejsce realizacji projektu rozumiane jako siedziba wnioskodawcy lub co najmniej jednego oddziału sprawia, iż trudno będzie znaleźć organizację badawczą, która znajduje się akurat na terenie powiatów o wyższej stopie bezrobocia. Stwierdziła, że zasadne byłoby, aby lokalizacja wynikała z treści projektu, a nie z siedziby czy adresu wnioskodawcy. Niewłaściwa byłaby sytuacja, w której wnioskodawcy sztucznie zakładaliby oddziały w powiatach o wyższej stopie bezrobocia. Spytała, czy możliwe byłoby doprecyzowanie zapisu w kryterium nr 2 pkt 7, tak aby nie było żadnych wątpliwości mogących przyczynić się do mniejszej ilości wniosków złożonych przez organizacje badawcze.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że wybrane projekty muszą spełniać jednocześnie kryteria wskazane w programie Horyzont Europa, zatem i te związane z wolnością prowadzenia prac badawczych.

Pan Arkadiusz Dewódzki poinformował, że miejsce realizacji projektu o charakterze miękkim (np. doradczym) jest to miejsce, w którym przechowywana jest dokumentacja projektu, gromadzone są wszystkie niezbędne elementy na potrzeby kontroli u beneficjenta, i w którym musi być powieszony plakat o tym, że projekt jest realizowany. Miejsce to wskazuje wnioskodawca w osobnym formularzu przeznaczonym do tego celu we wniosku o dofinansowanie i zgodnie z wymogami kryteriów musi wskazać jedno z miejsc, które ma wpisane w dokumencie rejestrowym. Dodał, że jeżeli w dokumencie rejestrowym ma wpisane trzy miejsca, to może wskazać którykolwiek z tych adresów, natomiast jeżeli jest przedsiębiorcą zarejestrowanym w systemie CEIDG, to może wskazać jeden z widniejących tam adresów prowadzenia działalności gospodarczej. We wniosku o dofinansowanie wnioskodawca wpisuje adres, który widnieje w dokumencie rejestrowym, zaś stopa bezrobocia jest uwzględniana w powiecie, który jest wskazany w formularzu pod określoną nazwą w zamkniętym słowniku. Wnioskodawca nie parametryzuje się w pierwszej kolejności siedzibą, a w następnym oddziałami.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 31** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów dla działania 02.12 „Granty na Eurogranty” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”:

41 głosów za, 0 przeciw, 2 głosy wstrzymujące się.

W sumie oddano 43 głosy. Wszystkie głosy były ważne. Nikt nie wyłączył się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

3. Kryteria wyboru projektów dla działania 02.04 „Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki” w priorytecie 2. FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że działanie skierowane jest do organizacji badawczych i obejmuje finansowanie wybranych przedsięwzięć dotyczących publicznej infrastruktury badawczej. Obowiązkowym komponentem tego działania będzie również wzmocnienie kompetencji kadry naukowej i badawczej w obszarze wykorzystania tej infrastruktury, komercjalizacji wyników prac B+R, transferu technologii i zarządzania innowacjami. Dodała, że zaprezentowane zostaną dwa zestawy kryteriów, które będą poddane pod głosowanie w ramach dwóch oddzielnych uchwał. Pierwszy zestaw dotyczy kryteriów dla ścieżki dla projektów dotyczących przedsięwzięć instytucji o charakterze sieciowym składających się z organizacji badawczych, natomiast drugi zestaw to kryteria dla projektów z Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej.

Prezentację kryteriów wyboru projektów przedstawiła Pani Elżbieta Dębowska, Kierownik Działu Obsługi Projektów Inwestycyjnych, przedstawicielka Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego – Instytucji Pośredniczącej FENG.

Dyskusja:

Pani Małgorzata Szczepańska przypomniała, że kryteria były przedmiotem dyskusji podczas obrad Grupy roboczej ds. wdrażania 2. i 3. priorytetu programu FENG 4 października. IZ FENG otrzymała od KE oraz przedstawicieli Instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 uwagi, z których część uwzględniono, a do części przedstawiono wyjaśnienia.

Pani Katarzyna Szumielewicz zapytała, czy:

- w ścieżce dla organizacji sieciujących przewidziany jest komponent szkoleniowy;
- wymóg analizy potwierdzającej brak dostępności odpowiedniej infrastruktury w innych ośrodkach badawczych na terytorium Polski oraz brak technologicznych i ekonomicznych alternatyw dla tego rodzaju działań będzie obejmował jedynie organizacje sieciujące. Jej zdaniem nie byłoby to już konieczne w przypadku ścieżki dla Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej.

Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek:

- stwierdził, że dobrym rozwiązaniem jest obecność komponentu szkoleniowego dla kadry naukowej. Jednocześnie wskazał, że aparaturę obsługuje głównie kadra inżyniersko-techniczna i laboratoryjna i w związku z tym należałoby doprecyzować to określenie, ponieważ kadra naukowa jest zdefiniowana ustawowo;
- zapytał, czy uzupełnianie istniejącej infrastruktury może również dopuszczać zastępowanie wysłużonych urządzeń, które są w systemie i są potrzebne, ale nie spełniają już kryterium jakości, żeby uzyskać odpowiedni certyfikat;
- w odniesieniu do kryterium obligatoryjnego nr 9 „Potencjał Wnioskodawcy umożliwia realizację projektu zgodnie z przyjętymi celami i zasadami wsparcia” zapytał, czy potencjał badawczy jest sparametryzowany, ponieważ mógłby mieć on znaczenie w recenzowaniu projektów;
- zapytał, czy w instrumencie bierze się pod uwagę centra badawczo-rozwojowe.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że beneficjentami instrumentu są organizacje badawcze, a nie przedsiębiorcy. Jednocześnie zachęciła członków KM do udziału w Grupach roboczych.

Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek stwierdził, że jego pytanie wynika z faktu, że cały czas używane jest słowo „przedsiębiorca”, natomiast naukowcy nimi nie są. Dodał, że jeżeli infrastruktura badawcza przeznaczona do działalności gospodarczej ma być wykorzystywana w 50% i więcej i wtedy projekt otrzymuje maksimum punktów, to w takim przypadku jednostki naukowe nie mają szans na dofinansowanie albo mają je o wiele mniejsze.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała ponownie, że beneficjentami w tym naborze mogą być jedynie organizacje badawcze, a przedsiębiorca pokazywany jest w kontekście ewentualnej współpracy. Natomiast komponent szkoleniowy jest obowiązkowy w obydwu zestawach kryteriów.

Pani Elżbieta Dębkowska poinformowała, że:

- komponent szkoleniowy oraz niepowielanie infrastruktury dotyczy obu ścieżek;
- komponent szkoleniowy dotyczy personelu naukowo-badawczego i jego wzmocnienia w celu wykorzystania infrastruktury oraz do wzmocnienia komercjalizacji i transferu technologii;
- centra badawczo-rozwojowe nie są brane pod uwagę w instrumencie, ponieważ o przedsiębiorcy mówi się tu jedynie w kontekście jego wkładu do projektu, czyli sfinansowania części kosztów. O takim przedsiębiorcy mówi rozporządzenie GBER i tego typu przedsiębiorca, jeżeli wniesie odpowiednio wysoką wartość wkładu własnego może dostać preferencyjny dostęp do infrastruktury;
- działanie skierowane jest do sektora nauki, tj. uczelni, instytutów badawczych, instytutów PAN, instytutów Sieci Badawczej Łukasiewicza i innych organizacji upowszechniających wiedzę i będących organizacjami badawczymi;
- w kontekście potencjału na etapie realizacji projektu i na etapie operacyjnym w dokumentacji konkursowej sprecyzowane zostaną wszystkie warunki, ponieważ chodzi nie tylko o to, aby infrastruktura powstała, ale aby obecne było również zaplecze personalne i techniczne umożliwiające jej faktyczne wykorzystanie.

Pani Iwona Janicka zapytała, czy nie rozważano przeniesienia kryterium obligatoryjnego nr 14 „Wskaźniki projektu” do kryteriów rankingujących. W innych programach jest to standard. Można wtedy dobrać odpowiednią wartość wskaźników, mogą one być bardziej lub mniej ambitne. Ważne jest kto ocenia wskaźniki, czy one są spójne, zgodne z celem projektu itd. Wskaźniki mają być połączone z planem agendy badawczej i w takim układzie można byłoby je uznać za element trzeciego kryterium rankingującego „Ocena przedłożonej agendy badawczej (planowanych do realizacji projektów B+R)”. Obecnie występują jedynie wskaźniki projektu, które trzeba wypełnić, tak żeby projekt mógł przejść dalszą weryfikację.

Pani Małgorzata Szczepańska ponowiła swoją prośbę o uczestnictwo w Grupach roboczych i wyjaśnianie takich spraw podczas ich obrad. W kontekście kryteriów obligatoryjnych dotyczących wskaźników przekazała, że są one jednolicie ustalone w programie i jest to kryterium obligatoryjne, które poddawane jest ocenie. Istnieje w nich warunek adekwatności wskaźników do przedmiotu projektu, a więc to, co zawarte jest w agendzie badawczej powinno mieć również swoje odzwierciedlenie we wskaźnikach i właśnie to oceniane jest przez ekspertów.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 32** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów dla działania 02.04 „Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki – ścieżka dla projektów

dotyczących przedsięwzięć instytucji o charakterze sieciowym składających się z organizacji badawczych” w 2. prioritycie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”:

42 głosy za, 0 przeciw, 1 głos wstrzymujący się.

W sumie oddano 43 głosy. Wszystkie głosy były ważne. Nikt nie wyłączył się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 33** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów dla działania 02.04 „Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki – ścieżka dla projektów z Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej” w 2. prioritycie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”:

44 głosy za, 0 przeciw, 1 głos wstrzymujący się.

W sumie oddano 45 głosów. Wszystkie głosy były ważne. Nikt nie wyłączył się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

4. Zmiana Regulaminu Komitetu Monitorującego FENG – w zakresie konfliktu interesów oraz finansowania partnerów

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że zmiany Regulaminu KM FENG dotyczą dwóch obszarów. Pierwszy z nich to konflikt interesów, którego temat został podniesiony na pierwszym posiedzeniu Komitetu przez przedstawicieli KE. Kwestia ta była konsultowana przez IK UP z KE. Członkowie Komitetu otrzymali korespondencję jaką była wymieniana pomiędzy tymi instytucjami. W konsekwencji prowadzonej dyskusji zmieniono Wytyczne dotyczące komitetów monitorujących na lata 2021-2027, w związku z czym IZ FENG wypracowała propozycje zmian w Regulaminie Komitetu FENG. Były one konsultowane wewnątrz z IK UP, a członkowie Komitetu mieli okazję zapoznać się z tymi propozycjami 23 października br. podczas obrad Grupy roboczej ds. włączenia partnerów w realizację programu FENG.

Drugi obszar zmian jest konsekwencją przyjęcia pozytywnie zaopiniowanej przez Instytucję Audytową metodyki wyliczenia stawek jednostkowych, dotyczących udziału partnerów w pracach Komitetów Monitorujących FENG i FERS. IA nie wyraziła zgody na rozliczanie stawką jednostkową kosztów przejazdu i zakwaterowania członków Komitetu w związku z ich udziałem w posiedzeniach, zatem finansowanie tych kosztów pozostanie na dotychczasowych zasadach.

Prezentację dotyczącą zmian w Regulaminie Komitetu przedstawiła Pani Anna Świebocka, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju w MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG.

Dyskusja:

Pan Rafał Dymek, przedstawiciel Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych:

- podziękował za możliwość udziału w dotychczasowym procesie, który przyczynił się do wypracowania zmian Regulaminu Komitetu i zauważył, że część zaproponowanych przez niego poprawek dotyczących konfliktu interesów została uwzględniona;

- poinformował, że 6 listopada br. odbyło się spotkanie prezydium Podkomitetu ds. rozwoju partnerstwa, na którym Pan Rafał Laskowski z IK UP wskazał, że w związku z tym, iż w Komitecie Monitorującym FENG jako pierwszym wypracowywane są zmiany Regulaminu odnośnie do konfliktu interesów może stać się on szablonem dla innych komitetów. Uczestnicy spotkania otrzymali sygnały z regionów dotyczące obawy, że obecne zapisy mogą być zrozumiane tak, że jeżeli ktoś bierze udział w pracach Komitetu i podmiot, który reprezentuje złożyłby w przyszłości wniosek o dofinansowanie, to ten fakt stanowiłby już praktycznie konflikt interesów. Z rozmów podczas Grup roboczych i wyjaśnień Pana Rafała Laskowskiego wynikało, że nie taka jest intencja, jednak jego zdaniem, aby dokładnie wyjaśnić tę kwestię należałoby wprowadzić poprawkę do punktu drugiego noty wyjaśniającej. zaproponował, aby w pkt 2 noty po pierwszym akapicie dopisać zdanie: *„udział w pracach Komitetu nad kryteriami projektów przedstawicieli podmiotów, które mogą być beneficjentami w ogłaszanych następnie konkursach, nie jest wystarczającą przesłanką wystąpienia konfliktu interesów”*. Jego organizacja została poproszona, żeby zwrócić uwagę na ten problem i zaproponować rozwiązanie, które wyjaśniłoby, że udział w pracach Komitetu przez daną osobę i to, że reprezentowana organizacja może zostać beneficjentem nie stanowi wystarczającej przesłanki do wystąpienia konfliktu interesów.

Pani Iwona Janicka:

- podziękowała za merytoryczną pracę nad częścią Regulaminu dotyczącą finansowania. Przyznała, że na etapie rozliczeń kosztów nie do końca było wiadomo, jakie dokumenty trzeba przedstawić. Zwłaszcza w sytuacji, kiedy rola eksperta nie polegałaby typowo na analizie opinii, a na przykład na uwagach do fiszki naboru w trybie „Rejestruj zmiany”;
- poparła postulat **Pana Rafała Dymka** i stwierdziła, że kluczowe jest uspoźnienie kwestii konfliktu interesów we wszystkich regulaminach Komitetów. Nie powinno być tak, że wszyscy członkowie będą musieli się wyłączać, żeby nikt ich nie podejrzewał o konflikt interesów, kiedy ich organizacja będzie składać wniosek o dofinansowanie. Wyraziła wątpliwość co w sytuacji, gdy Przewodniczący Komitetu nie będzie podejmował decyzji o wyłączeniu, a prace Grupy roboczej będą wciąż trwały. Może być sytuacja, że ktoś nie angażował się w prace Grupy roboczej, ale w trakcie posiedzenia uświadomił sobie, że lepiej byłoby gdyby nie głosował i zgłosił ten fakt już na posiedzeniu, co zostałoby odnotowane w protokole. zaproponowała, aby w Regulaminie dodać zdanie *„W wyjątkowych sytuacjach członek lub zastępca zgłasza konflikt interesów na posiedzeniu Komitetu Monitorującego, a stosowna adnotacja na ten temat odnotowana jest w protokole z posiedzenia”*. Takie autowylączenie się pozwoliłoby mieć pewność, że w przyszłości nie byłoby możliwości zaistnienia w danej sytuacji konfliktu interesów.

Pan dr inż. Zygmunt Krasieński, Prezes IZTECH, przedstawiciel Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii:

- podziękował za wysiłek włożony w zmianę Regulaminu Komitetu, a w szczególności część poświęconą finansowaniu wydatków członków Komitetu;

- poparł postulaty dotyczące konfliktu interesów **Pana Rafała Dymka i Pani Iwony Janickiej** oraz stwierdził, że wdrażanie tych zapisów Regulaminu w praktyce będzie wyzwaniem w związku z czym pewna elastyczność byłaby zasadna. Identyfikowanych będzie wiele różnych sytuacji, w których trzeba będzie zastanawiać się, co powinno się zrobić. Podkreślił, że zdziwiło go stanowisko KE, ponieważ w programie Horyzont Europa i jego Komitetów Programowych nie obowiązują aż tak restrykcyjne zasady. W ich przypadku wystarczy, że kiedy członek stwierdzi u siebie okoliczności konfliktu interesów wyłącza się samodzielnie z głosowania w danym temacie.

Pan Adam Niedziółka:

- podziękował za pracę nad finansowaniem partnerów, dzięki którym wiadomo już z czego i w jakim zakresie będzie można skorzystać;
- nie zgodził się z **Panem Rafałem Dymkiem** w kwestii konfliktu interesów. Zaproponował pozostawienie zapisu „nie jest konfliktem interesów głosowanie nad uchwałami w sprawie kryteriów wyboru projektów przez osoby wyznaczone do KM przez podmioty, które mogą być potencjalnymi wnioskodawcami projektów i wobec których te kryteria mogłyby być stosowane”. Nie zgodził się z propozycją dodania zapisu: „udział w pracach Komitetu nad kryteriami projektów przedstawicieli podmiotów, które mogą być beneficjentami w ogłaszanych następnie konkursach, nie jest wystarczającą przesłanką wystąpienia konfliktu interesów”, ponieważ słowo „niewystarczający” sugeruje, że w określonej sytuacji może być podejrzenie konfliktu interesów.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny:

- stwierdziła, że należy jasno określić, co jest konfliktem interesów, ponieważ istnieje podejrzenie, że w pewnym momencie może okazać się, że zupełnie wyłączy to instytucje, których przedstawiciele są członkami Komitetu. Podkreśliła, że korzystne jest ujednoczenie tych zapisów zarówno dla Komitetu Monitorującego FENG, jak i FERS, ponieważ z punktu widzenia prawa i UE stanowi to oczywiste kryterium;
- podziękowała za prace nad przygotowaniem stawek finansowania działań partnerów, co pozwoli na rozpoczęcie korzystania z tych środków, w celu przygotowywania merytorycznych spraw w ramach Komitetu;
- zapytała, z czego wynika znacząca różnica w stawce za wsparcie doradcze, które w ramach Komitetu Monitorującego FENG wynosi 658 PLN za godzinę pracy, natomiast w ramach Komitetu Monitorującego FERS 370 PLN za godzinę pracy.

Pani Katarzyna Szumielewicz poinformowała, że KE zachęca do niedefiniowania a priori co nie jest konfliktem interesów. KE pracując z Polską nad uzgodnieniem zapisów Wytycznych chciała wprowadzić jednolite podejście we wszystkich programach i tym samym we wszystkich Regulaminach komitetów. Jej zdaniem najlepszym rozwiązaniem jest zgodność zapisów Regulaminu z Wytycznymi, które w obecnym brzmieniu zapewniają zgodność z unijnym rozporządzeniem finansowym. Poprosiła, aby nie wprowadzać kolejnych wyłączeń z góry, ponieważ doprowadzi to do powrotu do poprzedniej sytuacji. Sam konflikt interesów

nie jest kwestią, którą można precyzyjnie i wyczerpująco opisać oraz uregulować. Są to specyficzne i pojedyncze sytuacje, które wymagają podejmowania indywidualnych decyzji. Dodała, że punktem wyjścia dla KE był zapis w art. 61 rozporządzenia finansowego, który jest obowiązkowy dla wszystkich programów. Dotyczy on zarówno programów zarządzanych centralnie, jak i ma zastosowanie w zarządzaniu dzielonym.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że:

- wyłączenie danej organizacji z prac Komitetu nie będzie miało miejsca, ponieważ konflikt interesów dotyczy indywidualnej osoby. Jeśli dany przedstawiciel zgłosi konflikt interesów w danym obszarze może głosować za niego zastępca lub inna upoważniona osoba z organizacji. Konflikt interesów dotyczy osób, które zasiadają w Komitecie i to one muszą zdecydować, podejmując decyzję w konkretnej sprawie będącej przedmiotem uchwały Komitetu, czy będą one czerpać indywidualną korzyść z tej decyzji. Takie samo indywidualne rozstrzygnięcie konfliktu interesów dotyczy pracowników instytucji zaangażowanych we wdrażanie funduszy europejskich na każdym poziomie;
- dla członków Komitetu przeprowadzane było szkolenie z konfliktu interesów i w razie potrzeby IZ FENG może ponownie przekazać materiały z tego szkolenia;
- w kontekście zaproponowanych zmian przez **Pana Rafała Dymka** byłoby to powtórzenie tego, co zostało zakwestionowane przez KE. Zasygnalizowała, że podczas obrad Grupy roboczej 23 października br. IZ FENG zaproponowała przykłady konfliktu interesów i wspólnie zdecydowano o rezygnacji z nich w Regulaminie. Mogłyby być one niezrozumiałe, dlatego też przyjęto wersję, która została zaprezentowana członkom Komitetu. Zgodziła się z opinią **Pani Katarzyny Szumielewicz**;
- ma wątpliwości co do propozycji **Pani Iwony Janickiej**, aby możliwe było zgłoszenie konfliktu interesów na posiedzeniu Komitetu. Wyraziła wątpliwość, czy przy takim rozwiązaniu, nie wymusi się braku anonimowości. Zapytała, czy obecna już w Regulaminie możliwość zgłoszenia tego faktu mailowo do sekretariatu Komitetu, elektronicznie lub pisemnie nie jest wystarczającą propozycją oraz, czy członkowie Komitetu chcą zrezygnować z anonimowości przy zgłaszaniu konfliktu interesów.

Pani Anna Świebocka poinformowała, że kwoty za doradztwo w Komitecie Monitorującym FENG i FERS różnią się, ponieważ wynika to z danych historycznych pochodzących z Bazy Usług Rozwojowych, w której znajdują się tematy doradztwa. Są to stawki będące kwotami rynkowymi, a IZ FENG wyodrębniła z dostępnych tematów doradztwa, te które potencjalnie mogą dotyczyć FENG i na tej podstawie przygotowano katalog kosztów. Przygotowywano go z myślą o tematach dotyczących obszarów interwencji FENG (kwestie cyfrowe, zielone, B+R).

Pan Grzegorz Żmuda, Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy UE w MFiPR, przedstawiciel Instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w kwestii dopisania do Regulaminu tego, co nie stanowiłoby konfliktu interesów, zaznaczył że IK UP tłumaczyła w rozmowach z KE, że brzmienie zapisów w Wytycznych, które zakwestionowała KE, właśnie to oznaczało.

Przekazał, że IK UP zadeklarowała przesłanie do wszystkich instytucji pisma wyjaśniającego, jak należy to rozumieć, jednak takie rozwiązanie nie zostało zaakceptowane przez Komisję. Na tej podstawie, wspólnie uzgodnione stanowisko mówi o braku szczegółowych regulacji co jest, a co nie jest konfliktem interesów, a wprowadzenie przykładów mogłoby tylko wprowadzić jeszcze więcej nieścisłości. Podziękował IZ FENG za współpracę i otwarcie w kwestii zmian Regulaminu. Dodał, że może być on powielany przez inne Komitety jednak nie musi, ponieważ każdy komitet jest inny i każdy ma prawo przyjąć swój Regulamin. Zasygnalizował, że IK UP zorganizowała 6 listopada br. spotkanie ze wszystkimi IZ, na którym sugerowano przyjęcie zapisów analogicznych jak w Komitecie Monitorującym FENG, które, jego zdaniem, są wyważone i odpowiednio wypracowane.

Pani Iwona Janicka poinformowała, że jej zdaniem ujawnienie konfliktu interesów podczas obrad Komitetu i tym samym świadome zrezygnowanie z anonimowości wpłynęłoby na brak ryzyka ewentualnych pomówień czy podejrzeń wobec tej osoby, a odnotowanie tego faktu w protokole pozwoliłoby na pozbycie się wątpliwości. Zgłaszanie tego faktu poprzez przesłanie odpowiedniego oświadczenia też jest jej zdaniem słuszne. Nie chciałaby, żeby trzeba było czekać na uzyskanie decyzji od Przewodniczącego Komitetu, a możliwe byłoby samodzielne wyłączenie się z głosowania.

Pani Małgorzata Szczepańska przedstawiła propozycję korekty w par. 8 pkt 4, w którym pierwsze zdanie brzmiałoby „członek Komitetu lub jego zastępca, a także osoba wskazana w par. 2 ust. 8 ma obowiązek zgłoszenia konfliktu interesów lub okoliczności, które mogą stanowić konflikt interesów do sekretariatu Komitetu za pomocą poczty elektronicznej niezwłocznie po otrzymaniu dokumentów, o których mowa w ust. 3 lub ustnie podczas posiedzenia Komitetu”.

Pani Marzena Chmielewska, przedstawicielka Konfederacji Lewiatan wyraziła nadzieję, że przedstawiona propozycja mówi o własnym konflikcie interesów, a nie podejrzeniu konfliktu interesów u kogoś innego.

Pan Grzegorz Żmuda poinformował, że jeśli zachodzi konflikt interesów, to dana osoba powinna wyłączyć się nie tylko z głosowania nad kryteriami, ale w ogóle z prac nad nimi. Wyraził wątpliwość czy takie brzmienie tego zapisu nie będzie powodowało pojawienia się możliwości, że dana osoba pomimo konieczności zgłoszenia od razu konfliktu interesów będzie uczestniczyć w pracach nad samymi kryteriami, a wyłączy się dopiero z głosowania nad ich przyjęciem. Stwierdził także, że wszelkie rozstrzygnięcia na gorąco mogą wcale nie być dobrym rozwiązaniem w tym przypadku. Dodał, że nic nie stoi na przeszkodzie, aby dana osoba wyłączyła się od razu, gdy tylko otrzyma dokumentację konkursową. Natomiast na posiedzeniu może bez żadnej przeszkody poinformować wszystkich członków Komitetu, że wyłączyła się z głosowania i przesłała stosowne zgłoszenie do Przewodniczącego Komitetu.

Pani Iwona Janicka przekazała, że pozostawia do uznania IZ FENG, która forma zapisów jest właściwa i dodała, że gorzej byłoby gdyby takiego maila o konflikcie interesów nie można było wysłać, co stanowiłoby pewnego rodzaju ograniczenie dla osób, które pojawiałyby się na posiedzeniu ad hoc jako eksperci z zewnątrz. Taka forma byłaby więc niezwłoczna, zaś sam wyraz „niezwłocznie” znajduje się w zaprezentowanych zmianach Regulaminu.

Pan Grzegorz Żmuda kontynuował, że jego zdaniem takie zapisy mogłyby powodować, że ktoś pomimo konfliktu interesów pracuje nad kryteriami, a czasami można mieć większy wpływ na samo ich brzmienie niż na zatwierdzenie. Wyraził opinię, że nie chciałby, aby podejmowana na szybko decyzja o zmianie zapisów doprowadziła do sytuacji, w której ktoś będzie pracował nad kryteriami, a wyłączy się jedynie z samego głosowania. Zaproponował przyjęcie przedstawionych w prezentacji IZ FENG zmian Regulaminu i obserwację sytuacji w praktyce, a następnie ewentualnie wypracowanie uzupełniających zapisów.

Pani Małgorzata Szczepańska zgodziła się z **Panem Grzegorzem Żmudą** i stwierdziła, że wypracowanie ad hoc nowych zapisów może prowadzić do negatywnych konsekwencji. Podkreśliła, że zawsze można wrócić do zmiany Regulaminu Komitetu, a także poinformowała, że zgodnie z nowymi zapisami pojawiły się już nawet pierwsze zgłoszenia konfliktu interesów i wyłączenia się z prac nad pewnymi kryteriami.

Pani Marzena Chmielewska zapytała, czy wspomniane zgłoszenia były rzeczywiście konfliktem interesów.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że IZ FENG nie sprawdza, czy konflikt interesów występuje.

Pani Marzena Chmielewska stwierdziła, że:

- proponowane zmiany Regulaminu Komitetu FENG nie wywołują u niej konfliktu interesów i nie interpretuje ich jako dotyczące jej osoby, ponieważ charakter jej organizacji powoduje, że on nie występuje. Dotyczy to także sytuacji, w której wsparcie otrzymać ma jej organizacja, co wynika z faktu, że nie byłaby to jej osobista i indywidualna korzyść;
- wprowadzane zmiany do Regulaminu Komitetu są nieadekwatne do wpływu, który członkowie Komitetu mają na konkretną decyzję finansową w przypadku konkretnego beneficjenta. Głosowanie samej pojedynczej osoby nie ma żadnego wpływu na końcową decyzję o przyznaniu dofinansowania. Nie jest jasne przełożenie i ewentualne negatywne konsekwencje oraz możliwości podważenia tej decyzji w związku z mającym miejsce konfliktem interesów. Procedura zgłaszania konfliktu interesów jest dla niej do zaakceptowania.

Pan Grzegorz Żmuda przekazał, że IK UP wystosowała do KE taką samą argumentację, jednak nie spotkała się ona z aprobatą.

Pani Małgorzata Szczepańska zaproponowała przegłosowanie Uchwały zmieniającej Regulamin Komitetu w zaprezentowanej wersji i zadeklarowała, że IZ FENG jest otwarta na propozycje kolejnych zmian Regulaminu związanych ze zgłaszaniem konfliktu interesów przez członków Komitetu.

Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek zgodził się z **Panem Grzegorzem Żmudą** i podkreślił, że obowiązek zgłaszania konfliktu interesów stanowi pewnego rodzaju kulturę pracy. Jego zdaniem pojawienie się indywidualnego przypadku osoby z konfliktem interesów nie miałyby końcowego wpływu na podejmowane decyzje przez cały Komitet.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 34** w sprawie przyjęcia zmian w Regulaminie Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027:

37 głosów za, 1 przeciw, 3 głosy wstrzymujące się.

W sumie oddano 41 głosów. Wszystkie głosy były ważne. Nikt nie wyłączył się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

5. Strategia komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027, w tym Strategia komunikacji programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Prezentację na temat komunikacji **przedstawiła Pani Katarzyna Szumielewicz, przedstawicielka Komisji Europejskiej.**

Prezentacje strategii komunikacji przedstawiły **Pani Katarzyna Janicka, przedstawicielka Departamentu Komunikacji i Promocji Funduszy Europejskich w MFiPR oraz Pani Patrycja Zeszutek, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju w MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG.**

Brak dyskusji w tym punkcie.

Brak głosowania w tym punkcie.

6. Sprawy różne

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że:

- 30 listopada br. odbędzie się posiedzenie Grupy roboczej ds. 1 priorytetu FENG, na którym omawiane będą pierwsze wyniki naboru w Ścieżce SMART, a także zebrane dotychczas doświadczenia. Wyraziła nadzieję na obecność partnerów społeczno-gospodarczych oraz przedstawicieli przedsiębiorców;
- konieczne będzie podpisanie przez członków Komitetu nowego wzoru załącznika nr 1 do Regulaminu Komitetu – „Oświadczenie członka Komitetu, zastępcy członka Komitetu oraz przedstawiciela upoważnionego do udziału w posiedzeniu Komitetu przez podmiot wskazany w Zarządzeniu wraz z notą wyjaśniającą”, które zostało przyjęte Uchwałą nr 34 Komitetu;
- PARP zawnioskowała o poruszenie na posiedzeniu tematu wydłużenia naboru w Ścieżce SMART. Temat był już sygnalizowany na posiedzeniu Komitetu 7 września br. Po przedstawieniu propozycji przedłużenia naboru do stycznia 2024 r. IZ FENG otrzymała pozytywne opinie w tej sprawie od Centrum Łukasiewicza i Związku Rzemiosła Polskiego oraz negatywne od Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej i Konfederacji Lewiatan. Poprosiła o wyjaśnienie stanowiska Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, ponieważ IZ FENG otrzymała również pismo z 31 października br., w którym Związek zwraca się o wydłużenie naboru do stycznia 2024 r.

Pan Mikołaj Różycki, Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości:

- w związku z pozytywnymi opiniami ww. organizacji, jak i głosami ze strony firm, które nieskutecznie aplikowały w pierwszym naborze, poddał pod rozważenie przez członków Komitetu możliwość wydłużenia naboru w Ścieżce SMART. Propozycja PARP związana jest z chęcią umożliwienia przedsiębiorcom, którzy nieskutecznie aplikowali w pierwszej rundzie, ponownego ubiegania się o środki. W innym przypadku będą oni mieli taką możliwość dopiero w połowie wiosny 2024 r. Pierwotny termin zamknięcia naboru przypada na 15 listopada br. PARP wysłała już wszystkie pozytywne decyzje do 198 firm ubiegających się o dofinansowanie, a obecnie rozpoczęła wysyłanie 1 300 informacji negatywnych. Jest to trudniejsza operacja, ponieważ sama ocena była trudna, co wynikało z wielomodułowości projektów. Warstwa komunikacyjna tej oceny musi być precyzyjna i zrozumiała. Firmy zasługują na odpowiedź, która może być podstawą do ewentualnego odwołania się od wyników oceny;
- poinformował, że w przypadku zakończenia naboru w pierwotnym terminie, PARP skupi się najpierw na dokończeniu procesu informowania przedsiębiorców o otrzymaniu negatywnej oceny oraz, w związku ze zmianą rozporządzenia GBER, na próbie zawarcia jak największej liczby umów do końca 2023 r. Możliwa zmiana planów części przedsiębiorców, którzy otrzymali pozytywną decyzję oraz weryfikacja różnych kwestii na etapie zawierania umów może spowodować, że nie zostaną one zawarte. PARP planuje zawrzeć około 190 umów;
- przekazał, że obsługa pierwszego naboru w Ścieżce SMART prowadzona była przez 240 ekspertów zewnętrznych, kilkudziesięciu pracowników Departamentu Wdrażania Innowacji w PARP oraz kilkudziesięciu pracowników PARP oddelegowanych na kilka miesięcy do wsparcia ww. Departamentu z innych działów (łącznie 90 osób). Całkowita sprawność operacyjna PARP będzie możliwa z końcem roku, a więc rozpoczęcie procesu oceny wniosków przy zachowaniu obecnego terminu zakończenia naboru będzie możliwe na początku 2024 r. Przedłużenie naboru pozwoliłoby na powtórny aplikację firm i płynne przejście do oceny wniosków przez PARP;
- poinformował, że sukcesywnie rozwijany jest system informatyczny, dzięki czemu późniejsze rozpoczęcie oceny wniosków pozwoliłoby na wprowadzenie do niego drobnych usprawnień, wynikających z doświadczeń zebranych w relacjach z ekspertami oraz wewnętrznych modułów raportowania w PARP;
- przekazał, że na dzień posiedzenia Komitetu w drugim naborze złożonych zostało 500 wniosków i około 2 000 znajduje się w edycji, przez co PARP spodziewa się większej liczby wniosków niż w pierwszej rundzie, w której wpłynęło ich ponad 1 500. Poddał pod rozważenie przedłużenie naboru do końca 2023 r. lub chociaż o kilka dni po 6 stycznia 2024 r.

Pani Małgorzata Szczepańska poprosiła o wskazanie dokładnej daty na przedłużenie naboru, o którą PARP wnioskuje.

Pan Mikołaj Różycki przekazał, że dla PARP optymalną datą jest 18 stycznia 2024 r., jednak każde przedłużenie byłoby satysfakcjonujące.

Pani Marzena Chmielewska przekazała, że:

- jej organizacja lobbowała na rzecz wiarygodności harmonogramu, przez co w poprzedniej perspektywie udało się doprowadzić do wymogu tworzenia harmonogramu poprzez odpowiednie zapisy w ustawie wdrożeniowej;
- jej zdaniem harmonogram w programie FENG nie pełni swojej funkcji. Nie pozwala on przedsiębiorcom planować projektów, ponieważ przy obecnej zmienności nie wiadomo kiedy odbędą się nabory. Przedsiębiorcy, którzy złożyli już wnioski nie mają żadnej wiarygodnej informacji o tym, kiedy mogą spodziewać się oceny i kiedy ich projekt może być faktycznie realizowany. Są to w dużej mierze projekty innowacyjne B+R, dla których „okno” na wdrożenie nie jest szerokie. Dodała, że nikt nie wie kiedy przedsiębiorcy, którzy złożyli wnioski w czerwcu otrzymają wyniki. Zmiana daty końca naboru powinna uwzględniać ich interes, a w przedstawionych przez PARP argumentach ta kwestia w ogóle nie jest poruszana;
- w jej opinii wprowadzane zmiany w naborach wcale nie ułatwiają pracy tylko powodują, że kumulacja wniosków jest jeszcze większa. W takiej sytuacji może okazać się, że wniosków w bieżącej ocenie będzie jeszcze więcej. Dodała, że 1 300 przedsiębiorstw, które odpadły w pierwszym naborze dzięki przedłużeniu naboru będą miały możliwość złożyć wniosek, ale tylko jeśli na czas dostaną ocenę swojego wniosku zawierającą opinię ekspertów, a nie wiadomo kiedy to nastąpi;
- w jej opinii brak jest systemowości. Stwierdziła, że gdyby przyjęto propozycję PARP, to każdy harmonogram powinien ulec wydłużeniu tak, żeby wszyscy, którzy odpadli mogli jeszcze raz złożyć swoje wnioski. Odpowiedzią na istniejący problem jest szybsza organizacja kolejnego naboru, tj. w styczniu lub w lutym 2024 r., aby przedsiębiorstwa, którym nie udało się otrzymać dofinansowania w pierwszym naborze miały realną szansę na poprawienie swoich wniosków lub, jeśli nie zgadzają się z oceną, odwołania się od niej. Wybór między poprawą wniosku a odwołaniem od oceny zależy od przedsiębiorcy. W związku z tym, należałoby stworzyć nowy harmonogram na 2024 r. umożliwiający projektodawcom, których wnioski odpadły, na złożenie wniosku w komfortowym dla nich czasie. Kluczowy jest także komfort przedsiębiorców, którzy czekają na ocenę swoich wniosków;
- zaproponowała, żeby popracować nad harmonogramem w programie FENG i zmienić zasady jego tworzenia. Punktem wyjściowym powinno być, to że ocena wniosku trwa określony czas, a obecne 4 miesiące to długo z punktu widzenia przedsiębiorcy. Do tego założenia trzeba byłoby dopasować to, jak harmonogram jest tworzony. Powrót do początkowej praktyki naborów z Szybkiej Ścieżki w POIR, kiedy w czasie tzw. rund następowała cząstkowa ocena, byłby dla przedsiębiorców dobrym rozwiązaniem. Było ono przez nich bardzo chwalone. Dobrą praktyką byłaby również rozmowa o tym podczas obrad Komitetu. Nabór nie może być przedłużany w wyniku przekazania

argumentów i pozytywnych opinii na ten temat przez organizacje (np. Związek Rzemiosła Polskiego), gdyż taka sytuacja byłaby nietransparentna;

- dodała, że firmy zrzeszone w ramach Konfederacji Lewiatan nie chcą przedłużenia naboru i należy również dać wybrzmieć tym głosom. Powinno się przyjąć zasadę, że harmonogram jest opiniowany, akceptowany i zatwierdzany przez Komitet. Wymagałoby to zmiany Regulaminu jednak warto byłoby to zrobić, żeby uniknąć obecnej sytuacji;
- wskazała, że obecna sytuacja jest zaprzeczeniem tego, do czego dąży się w ramach komunikacji programu FENG i chęci, aby przedsiębiorcy byli liderami i ambasadorami programu. Dzieje się to z dużą szkodliwością dla wiarygodności programu i podtrzymała negatywną opinię na temat wydłużenia naboru.

Pani Magdalena Zawadzka:

- przeprosiła za nieporozumienie wynikające z przesłania dwóch różnych opinii jej organizacji i poinformowała, że jak tylko uzyska odpowiedź na ten temat, to przekaze ją do IZ FENG;
- zgodziła się z **Panią Marzeną Chmielewską**, że powinno trzymać się harmonogramu, ponieważ zapewnia on transparentność, przejrzystość działań i możliwość planowania, a to powinno być priorytetem;
- przekazała, że cieszy ją fakt przesłania ocen do końca listopada i traktuje to jako zobowiązanie PARP;
- zapytała, co dzieje się z wnioskami, które wpłynęły (od czerwca złożono łącznie 500 wniosków) i czy będą one teraz czekać pół roku na rozpoczęcie oceny. Spytała, czy w takim przypadku nie można zastosować rozwiązań, które są stosowane w innych programach w naborach ciągłych;
- w odniesieniu do ostatnich zmian w kryteriach i w Regulaminie wyboru projektów, które wchodzi w życie 16 listopada, zapytała, czy po tej dacie wnioskodawcy mają spodziewać się zmian w dokumentacji i jak to wpłynie na tych, którzy złożyli już swoje wnioski. Rozwiązaniem nie jest proszenie wnioskodawców, aby wycofali swoje wnioski i złożyli je jeszcze raz, gdyż obecna jest tam kwestia efektu zachęty. W umowie o dofinansowanie znajduje się zapis, że projekt trzeba rozpocząć nie później niż 3 miesiące od daty rozpoczęcia wyznaczonej w harmonogramie. Data ta jest wyznaczona w przypadku wnioskodawców, którzy złożyli już swój projekt, jednak w związku z tym, że przesuwa się terminy, to i wnioskodawcom przesuwać się harmonogramy. Stanowi to punkt w umowie dający PARP możliwość rozwiązania umowy bez wypowiedzenia lub niepodpisywania umowy z przedsiębiorcą. Powinien zostać wystosowany komunikat, że nie będzie to stanowiło narzędzia do rozwiązywania umów;

- w kontekście przedłużenia naboru zaznaczyła, że nie można wyznaczać terminu na jego zakończenie bezpośrednio po długiej przerwie świątecznej, która kończy się na początku stycznia.

Pani Arkadiusz Paciorek, przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego potwierdził, że jego organizacja zwróciła się do MFiPR z wnioskiem o wydłużenie naboru. Jest to związane z brakiem wyników oceny i brakiem informacji dla 1 300 przedsiębiorców MSP, dlatego ich projekty odpadły pomimo zgłoszenia, według wnioskodawców, innowacyjnych wniosków. Zapytał, jakie jest stanowisko NCBR w kwestii wydłużenia naboru.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że NCBR nie wnioskuje o wydłużenie naboru.

Pan Rafał Dymek stwierdził, że zaplanowany harmonogram jest ważny dla potencjalnych wnioskodawców niezależnie od tego jaką kategorię reprezentują, a przygotowanie skomplikowanego projektu i jego realizacja jest poważnym procesem, który musi być rozplanowany w czasie. Dodał, że w przypadku nadzwyczajnych okoliczności może dojść do zmiany terminu naboru, jednak zmiana jedynie na rzecz części potencjalnych beneficjentów nie jest wystarczającą przesłanką. Może doprowadzić to do sytuacji, w której ktoś ciągle będzie wnosił o przedłużenie danego konkursu, a wnioskodawcy, którzy planowali wszystko zgodnie z harmonogramem będą czuli się przez to potraktowani niesprawiedliwie.

Pani Katarzyna Szumielewicz przekazała, że:

- druga szansa dla przedsiębiorców, którzy odpadli w pierwszym naborze nie powinna być uzasadnieniem dla wydłużenia naboru, ponieważ nie doszło w nim do sytuacji, że nie otrzymano zgłoszeń lub też była ich niewystarczająca liczba. Zgłoszeń było dużo, a na skutek przeprowadzonej oceny część przedsiębiorców nie znalazła się na liście zakwalifikowanych do wsparcia, co jest naturalną sytuacją. Z uwagi na transparentność i jasność organizacji naborów ważne jest, żeby harmonogram był przewidywalny. Oprócz przedsiębiorców, którym nie udało się otrzymać dofinansowania jest duża grupa tych, którym się to powiodło, a ich interes również należy wziąć pod uwagę i nie wydłużać niepotrzebnie okresu oceny;
- w kontekście otrzymanych przez PARP 500 wniosków oraz 2 000 wniosków w edycji, może to oznaczać kolejne 2 000 wniosków do oceny, co stanowi łącznie bardzo dużą liczbę, na którą trzeba będzie przeznaczyć dużo czasu;
- zastanawiający jest fakt braku informacji dla 1 300 przedsiębiorców o negatywnym wyniku oceny ich wniosków i zapytała, czy rzeczywiście te informacje nie zostały im jeszcze udzielone.

Pan Szymon Żółciński, przedstawiciel pracodawców Business Centre Club zgodził się z **Panią Marzeną Chmielewską** oraz **Panią Magdaleną Zawadzką**. Stwierdził, że harmonogram był w tym roku zmieniany już tyle razy, że uniemożliwiało to zaplanowanie czegokolwiek przedsiębiorcom. Przekazał, że nabór przedłużany był już dwukrotnie, a aktualnie pozostał jedynie tydzień do jego zakończenia. W związku z tym zapytał, kiedy

PARP zamierzałyby ogłosić kolejne przedłużenie i podkreślił, że takie traktowanie nie jest ani równe ani transparentne wobec przedsiębiorców.

Pan Mikołaj Różycki poinformował, że:

- propozycja, aby ta kwestia została przedyskutowana na posiedzeniu Komitetu wyszła w toku rozmów PARP z IZ FENG w ubiegłym tygodniu i podkreślił, że PARP jest w dialogu z IZ FENG od końca sierpnia;
- pełna i wyczerpująca informacja o negatywnej ocenie wniosku zostanie przesłana do wszystkich wnioskodawców do końca listopada. Wskazał, że przygotowanie takiej korespondencji nie jest proste, ponieważ firmom należy się precyzyjna i spójna informacja, a każdy akapit w niej zawarty stanowi wiążącą informację ze strony PARP. Korespondencja będzie przedmiotem analizy danej firmy i posłuży do potencjalnego odwołania. W związku z wagą takiego dokumentu niezbędna jest precyzja oraz czas;
- 19 października ogłoszone zostały wyniki naboru i zakończono proces informowania wszystkich podmiotów wskazanych na liście rekomendowanych do dofinansowania. Niemożliwe jest, żeby przy liczbie 1 500 wniosków ten proces trwał szybko;
- PARP zmieścił się w terminie zarówno na zakończenie oceny, jak i na ogłoszenie wyników naboru. Miało to miejsce przy 1 500 nietatwych wniosków w Ścieżce SMART, która jest tak naprawdę złożona z kilku instrumentów z poprzedniej perspektywy w ramach jednego dużego przedsięwzięcia, mającego kompleksowo wpiąć firmę. Taki wniosek ma wagę 2 lub 3 składanych w konkursach w ramach programu POIR;
- od 2021 r. PARP prosiła o zwiększenie liczby etatów w instytucji, żeby móc zrealizować wszystkie procesy w roku, kiedy kończy się rozliczanie poprzedniej perspektywy i ma miejsce kumulacja rozliczania projektów i działań, a także uruchamiane są nowe konkursy w ramach trzech nowych programów. Dodał, że te procesy nakładają się na siebie, a aktualnie PARP jest po trzech rozstrzygnięciach nowej perspektywy, a jeszcze w tym roku szykowany jest czwarty w ramach programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej. Dzieje się to dzięki tej samej liczbie osób, pomimo uruchomienia trzech nowych programów. Podkreślił, że zgodnie z informacją sprzed dwóch tygodni w PARP jest aktualnie 650 etatów, a faktycznie pracuje 612 osób. Przypomniał, że w 2021 r. Agencja prosiła o kilkadziesiąt etatów, jednak ich nie otrzymała, więc stara się obsługiwać wszystkie procesy za pomocą posiadanych zasobów. Chcąc być odpowiedzialnym za ww. procesy PARP proponuje przedłużenie naboru. Podkreślił, że Agencja kiedy zaobserwowała nakładanie się różnych procesów od końca sierpnia była w dialogu z IZ FENG w tej sprawie.

Pani Magdalena Zawadzka zapytała ponownie o ocenę wniosków złożonych w drugim naborze.

Pan Szymon Żóćciński przekazał, że nie widzi problemu w poruszeniu kwestii przedłużenia naboru podczas obrad Komitetu. Podkreślił, że chciałby jedynie zwrócić uwagę kiedy przedłużenie naboru zostałoby ogłoszone potencjalnym wnioskodawcom.

Pani Małgorzata Szczepańska wyjaśniła, że IZ FENG chce wziąć pod uwagę stanowisko i rekomendacje członków Komitetu w podejmowaniu decyzji o potencjalnym wydłużeniu naboru, dlatego też dopiero w dniu posiedzenia ta kwestia jest dyskutowana.

Pani Izabela Wójtowicz, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości przekazała, że:

- PARP dąży do tego, aby harmonogram naborów był przewidywalny i stabilny;
- Agencja ogłosiła drugi nabór 30 marca br., który miał trwać do 30 czerwca br., jednak z uwagi na propozycje ze strony przedsiębiorców został on przedłużony do 31 października br. W tym czasie PARP była już w trakcie oceny dużej liczby wniosków wraz z całym nowym systemem oceny, nowymi kryteriami oraz wielomodułowością instrumentu;
- mobilizując wszystkie dostępne zasoby w PARP w okresie czerwiec-wrzesień zarówno pracownicy, jak i eksperci zewnętrzni pracowali intensywnie, aby ocenić wszystkie wnioski rzetelnie i prawidłowo zgodnie ze wszystkimi zasadami. Ocena wniosków zakończyła się na początku października, została zatwierdzona 13 października br., a listy rankingowe zostały opublikowane 19 października br.;
- PARP niezwłocznie rozpoczęła informowanie wnioskodawców o wynikach oceny zgodnie z regulacjami. Poinformowano zakwalifikowanych do dofinansowania wnioskodawców oraz otrzymali oni dostęp do systemu informatycznego tak, aby mogli przekazać dokumenty niezbędne do zawarcia umowy. PARP chce jak najszybciej zweryfikować te dokumenty, żeby zawrzeć umowy do 31 grudnia br. z uwagi na zmieniające się rozporządzenie GBER;
- PARP jest obecnie w procesie informowania wnioskodawców, którzy nie zakwalifikowali się do otrzymania dofinansowania. Dokładane są starania, żeby pisma w tej sprawie jak najszybciej zostały przekazane do wnioskodawców oraz żeby ten proces został zakończony jak najszybciej. Poinformowanie o negatywnym wyniku oceny oznacza, że przedsiębiorcy od dnia otrzymania pisma będą mieli 14 dni, aby zgłosić protest.

Pani Małgorzata Szczepańska zapytała, jaki jest termin oceny wniosków złożonych w obecnie trwającym naborze.

Pani Izabela Wójtowicz poinformowała, że:

- to zależy od liczby wniosków. PARP szacuje, że będzie ich jeszcze więcej niż w pierwszym naborze. W edycji znajduje się 4 000 wniosków, a 500 zostało złożonych. Doświadczenie z naborów w poprzedniej perspektywie wskazuje, że duża liczba wniosków będących w edycji składana jest w ostatnich dniach naboru. Należy spodziewać się co najmniej 2 000 wniosków;
- minimalny termin na zakończenie oceny od jej rozpoczęcia to minimum 4 miesiące. Biorąc pod uwagę, że ostatnio do oceny było 1 500 wniosków oraz nowy system informatyczny, którego trzeba się było nauczyć potrzeba było 5 miesięcy, aby ją

zakończyć. Dlatego też w obecnej sytuacji, gdyby liczba wniosków była podobna, to 4 miesiące mogłyby być możliwe do realizacji. Jednakże jeśli byłoby ich więcej, to PARP potrzebowałby o jeden lub dwa miesiące więcej.

Pan Przemysław Sulich, przedstawiciel Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej stwierdził, że:

- według przedstawionych danych do programu FENG zostało złożonych 3 460 wniosków, a średnia wartość projektu wyniosła 8,6 mln PLN. Według danych PARP za zeszły rok średnie przedsiębiorstwo (15 tys. takich przedsiębiorstw w Polsce) wydaje rocznie 2,7 mln PLN, z czego małe przedsiębiorstwa 355 tys. PLN. Zapytał, jak jest możliwe, że MSP były w stanie składać wnioski po 10 mln PLN;
- jego zdaniem na stronie internetowej PARP powinna znajdować się informacja, żeby nie składać przeszacowanych wniosków, jeśli dany wnioskodawca nie jest absolutnie przekonany, że ma to sens;
- zgadza się ze zdaniem wszystkich swoich przedmówców.

Pani Małgorzata Szczepańska przekazała, że:

- przy pierwszych zmianach harmonogramu IZ FENG uwzględniła postulaty członków Komitetu w sprawie wydłużenia pierwszego naboru w Ścieżce SMART. Dbając o stabilność harmonogramu, IZ FENG nie zgodziła się na rezygnację z drugiego naboru w Ścieżce SMART, którą proponował PARP w pierwszej połowie roku;
- przeszkodą dla płynnej oceny wniosków jest brak regulacji ustawowych mówiących o tym, że nabory mogą być organizowane w rundach i że mogą być tworzone listy cząstkowe. Przy dużych instrumentach IZ FENG nie ma pewności, że wystarczy alokacji;
- dziękuje za głosy, które wpłynęły ze strony członków Komitetu dotyczące nowelizacji ustawy wdrożeniowej. Jednakże zmiany w programie i w harmonogramie wynikały albo ze zgłoszeń członków Komitetu, albo też, w przypadku wydłużenia obecnie trwającego naboru, wpływ miała zmiana rozporządzenia GBER, którą IZ FENG musiała zaadresować. IZ FENG mogła nie organizować drugiego naboru, ponieważ wchodziła zmiana rozporządzenia GBER, jednak wtedy miałyby miejsce sytuacja, w której firmy nie mogłyby składać wniosków do co najmniej pierwszego kwartału 2024 r.;
- na wniosek obydwu IP przewidziano pierwotnie uruchomienie pierwszego naboru w 2024 r. w marcu. Uwzględniło to aktualne przeciążenie pracą IP oraz, że będzie dużo wniosków złożonych w drugim naborze, który ma zakończyć się 15 listopada. IZ FENG chciała przedstawić członkom Komitetu ewentualne zmiany w systemie oraz w kryteriach oraz wnioski związane z systemem oceny. Z tego względu nabór został przesunięty z marca na maj 2024 r.;
- dąży się do tego, żeby konkursy przeprowadzane były w dwóch rundach: wiosennej i jesiennej;

- do wyjaśnienia jest kwestia etatowo-finansowa w PARP, a także wskazanie jakie kwoty przeznaczone były na zwiększenie dotacji podmiotowej Agencji oraz jakie kwoty PARP wykorzystuje z Pomocy Technicznej;
- w nawiązaniu do otrzymanych głosów przeciwko wydłużeniu naboru jest: Business Centre Club, Konfederacja Lewiatan, Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Polska Izba Gospodarcza Zaawansowanych Technologii i Stowarzyszenie Kongres Kobiet. Związek Rzemiosła Polskiego oraz Centrum Łukasiewicz są za wydłużeniem, natomiast Związek Przedsiębiorców i Pracodawców wyjaśni jakie stanowisko zajmuje w tej kwestii. KE wyraziła negatywną opinię odnośnie wydłużenia naboru;
- IZ FENG uwzględni postulaty członków Komitetu przy formułowaniu rekomendacji i ostatecznej decyzji dla PARP w sprawie decyzji o wydłużeniu, bądź nie, naboru.

Pani Marzena Chmielewska stwierdziła, że:

- na podstawie dyskusji można wywnioskować, że chęć wydłużenia naboru jest spowodowana brakiem zasobów, aby go obsłużyć. Na tej podstawie, jej zdaniem, należy rozmawiać o realnym problemie i w interesie przedsiębiorców jest to, aby instytucja, która obsługuje tak ważny dla nich proces miała zasoby żeby to zrobić;
- kolejne wydłużanie konkursu nie rozwiązuje w żadnym stopniu tego problemu, a jedynie odsuwa go w czasie.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że jeśli jest taka potrzeba, to PARP przedstawi takie stanowisko podczas obrad Grupy roboczej.

Pani Marzena Chmielewska przekazała, że jeżeli taki problem występuje, to ona także chciałaby o nim wiedzieć zamiast słyszeć, że przedsiębiorcy chcieliby jeszcze raz złożyć swoje projekty. Z tego co zrozumiała realny problem jest trochę inny niż ten, o którym dotychczas dyskutowano.

Pani Małgorzata Szczepańska zasygnalizowała, że 30 listopada br. odbędzie się posiedzenie Grupy roboczej, w czasie którego rozmawiać się będzie o kwestii systemu oceny, kryteriach i problemach organizacyjnych w obu instytucjach pośredniczących.

Pani Iwona Janicka przekazała, że:

- w związku z obecną dyskusją, doniesieniami medialnymi, a także ogólnodostępnymi materiałami na temat naboru w PARP, jak i w NCBR, zaproponowała, aby przeanalizować przesłankę, która jest w art. 40 ust. 1 rozporządzenia ogólnego dotyczącego funkcji i roli Komitetu Monitorującego. Artykuł ten wskazuje, że rolą Komitetu jest analiza wszelkich kwestii mających wpływ na wykonanie programu i środków podjętych w celu zaradzenia tym kwestiom. Komitet analizuje także spełnienie warunków podstawowych i stosowanie ich przez cały okres programowania. Pomimo planowanego posiedzenia Grupy roboczej zgłosiła potrzebę przeanalizowania przez Komitet, po ujęciu kwestii wcześniejszego naboru prowadzonego przez NCBR, czy poza zwolnieniem Pana Ministra Jacka Żalka podjęto jakiegokolwiek działania naprawcze

i czy wyciągnięto wnioski. Jej zdaniem obecna dyskusja wskazuje na to, że nie i z każdym kolejnym naborem są one wyciągane w niewielkim stopniu;

- w jej opinii dzisiaj przyjęto kryteria, których nie da się właściwie ocenić, co spowoduje, że później na liście rankingowej znajdują się projekty, które mają jeden punkt;
- jej zdaniem nie wszystkie procedury zostały zachowane, a procedura dotycząca transparentności jest kluczowa;
- w Umowie Partnerstwa i w treści programu znajduje się adnotacja, że wsparcie z polityki spójności będzie udzielane wyłącznie beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych. W przypadku takich beneficjentów jakim jest np. samorząd, jak i innym wtedy, kiedy są jakiegokolwiek działania dyskryminujące i sprzeczne z zasadami, to wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. Dotyczy to także KPP, co stanowi warunek podstawowy. Na chwilę obecną Polska nie spełnia tego warunku, a jest to też warunek wynikający zarówno z motywu 21 oraz z zapisów znajdujących się w art. 15 i zał. 3 do rozporządzenia ogólnego. Mówi on o tym, że rolą Komitetu jest, aby to cały czas badać i weryfikować;
- wniosła o niezwłoczne przeanalizowanie, jakie środki zaradcze MFiPR, NCBR i PARP wdrożyły i przekazała, że jednym z nich jest sygnał na temat niewystarczających zasobów. Zapytała, jakie są planowane środki zaradcze oraz zawnioskowała, aby członkowie Komitetu rozważyli zmianę kryteriów, bądź też wprowadzenie kryteriów porównywalnych do innych programów, które są w programach regionalnych albo w programie FERS. Te kryteria oceniają diagnozę, potencjał wnioskodawcy i wskaźniki zamiast zero-jedynkowo podchodzić do tych kwestii na obecnych zasadach, co powoduje późniejsze sygnały od przedsiębiorców, którzy nie wiedzą, dlaczego jedne projekty zostały zaakceptowane, a inne nie;
- powtórnie wniosła o przyjrzenie się tym zagadnieniom przez członków Komitetu i zweryfikowanie, w jaki sposób sprawdzane jest kryterium w zakresie zasad niedyskryminacji zanim zawarta zostanie umowa o dofinansowanie oraz zanim dany podmiot znajdzie się na liście rankingowej zgodnie z tym, co wynika z rozporządzeń.

Pani Małgorzata Szczepańska podziękowała za te sugestie i rekomendacje i przekazała, że IZ FENG weźmie je pod uwagę w trakcie pracy Komitetu i grup roboczych.

Pani Marzena Chmielewska przekazała, że nie zgadza się ze zdaniem **Pani Iwony Janickiej** mówiącym o tym, że kryteria wyboru projektów są źle skonstruowane, dlatego że przez ponad rok nad nimi pracowano, także z udziałem członków Komitetu. Fakt, że są one zero-jedynkowe oraz, że projekt z jednym punktem przechodzi dalej nie jest ich wadą. Zostały one tak skonstruowane i to nie jest błąd metodologiczny. Pogląd, że dany projekt ma tylko jeden punkt i to źle o nim świadczy jest, w jej opinii, niewłaściwe. Konstrukcja kryteriów jest inna niż ta obowiązująca dla programu FERS, ale nie znaczy to, że jest ona z założenia zła. Możliwe, że popełniono jakieś błędy i prawdopodobnie ta kwestia pojawi się w dyskusji. Natomiast nie jest argumentem przeciwko kryteriom to, że projekt z jednym punktem

przechodzi dalej, ponieważ zostały one tak konstruowane i w tej konstrukcji też uczestniczyli członkowie Komitetu jako partnerzy społeczni.

Pani Małgorzata Szczepańska podziękowała wszystkim za udział w posiedzeniu, zarówno ten stacjonarny, jak i zdalny. Przypomniała, że 30 listopada br. planowane jest posiedzenie Grupy roboczej i zamknęła obrady.

7. Wykaz skrótów

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego

B+R – badawczo-rozwojowy

CEIDG - Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

FENG – program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027

FERS – program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

GBER - rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu

IA – Instytucja Audytowa

IK UP – Instytucja do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027

IP – Instytucja Pośrednicząca

IZ – Instytucja Zarządzająca

KE – Komisja Europejska

KPP – Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej

KPON - Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych

NCBR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

MFiPR – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

MSP – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa

PAN – Polska Akademia Nauk

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

POIR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020

UE – Unia Europejska

Protokół przygotowali: Pani Alicja Wieczorek i Pan Michał Gołąb

Sekretariat Komitetu Monitorującego FENG

Zaakceptowała i zatwierdziła: Pani Małgorzata Szczepańska

Zastępczyni Przewodniczącej Komitetu Monitorującego FENG

8. Załącznik 1 - Lista osób biorących udział w posiedzeniu KM FENG 8 listopada 2023 r.

CZŁONKOWIE

1. Pani Małgorzata Szczepańska, Zastępca Przewodniczącej KM FENG, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
2. Pani Anna Świebocka, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
3. Pan Mikołaj Różycki, prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
4. Pani Joanna Zembaczyńska-Świątek, Dyrektor Departamentu Koordynacji Wdrażania Programów, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
5. Pani Maria Szufleńska, Dział Dotacji Krajowych i Funduszy UE, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
6. Pani Karolina Lesyng, Dyrektor Działu Dotacji Krajowych i Funduszy UE, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
7. Pani Anna Dzedzej, Biuro Instytucji Pośredniczącej, Departament Programów Europejskich, przedstawicielka Banku Gospodarstwa Krajowego,
8. Pani Joanna Kuszlik-Cichosz, Zastępca Dyrektora OPI PIB ds. administracji, przedstawicielka Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego,
9. Pani Elżbieta Dębowska, Kierownik Działu Obsługi Projektów Inwestycyjnych, przedstawicielka Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego,
10. Pan dr inż. Radosław Kwapiszewski, Kierownik Zespołu ds. Wsparcia Oceny Projektów i Komercjalizacji, Fundacja na rzecz Nauki Polskiej,
11. Pani Ewa Bieniek, Departament Strategii, MFiPR, przedstawicielka Instytucji do spraw koordynacji strategicznej Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce,
12. Pan Grzegorz Żmuda, Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy UE, MFiPR, przedstawiciel Instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027,
13. Pani Anita Wesołowska, Departament Programów Regionalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa w zakresie programów regionalnych,

14. Pani Małgorzata Wierzbicka, Dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027,
15. Pani Joanna Gajda-Sobieszczańska, Naczelnik Wydziału Koordynacji Programowania, Departament Programów Infrastrukturalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
16. Pani Małgorzata Mika, Zastępca Dyrektora Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
17. Pani Agnieszka Kijas-Wiczolek, Zastępca Dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej, Ministerstwo Finansów, przedstawicielka ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
18. Pan Adam Rędziński, Departament Instytucji Płatniczej, Ministerstwo Finansów, przedstawiciel ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
19. Pan Mateusz Gaczyński, Zastępca Dyrektora w Departamencie Innowacji i Rozwoju MEiN, przedstawiciel ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki,
20. Pani Ewelina Majuk-Puzyńska, Wydział Polityki Naukowej i Innowacji Departamentu Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Edukacji i Nauki, przedstawicielka ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki,
21. Pan Marcin Łata, Naczelnik Wydziału Rady Innowacyjności, Departament Innowacji i Polityki Przemysłowej, przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju i Technologii,
22. Pani Patrycja Zwolińska, Wydział do spraw Równego Traktowania i Praw Człowieka, przedstawicielka Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania,
23. Pani Natalia Latocha, Dyrektor Departamentu Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawicielka ministra właściwego do spraw rozwoju wsi,
24. Pan Łukasz Olszewski, radca w Wydziale Strategii w Departamencie Projektów i Strategii w Ministerstwie Cyfryzacji, Ministerstwo Cyfryzacji, przedstawiciel ministra właściwego do spraw cyfryzacji,
25. Pan dr Piotr Kryjom, Ekspert Fundacji Platforma Przemysłu Przyszłości, przedstawiciel Fundacji Platforma Przemysłu Przyszłości,
26. Pan r.pr. dr Tymoteusz Marzec, Koordynator Komisji ds. Środowiska, przedstawiciel Unii Metropolii Polskich,
27. Pan Leszek Świętański, Dyrektor Biura Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, przedstawiciel Związku Gmin Wiejskich RP,
28. Pan Andrzej Pietrasik, Burmistrz Płońska, przedstawiciel Związku Miast Polskich,

29. Pani Dorota Olearnik, Dyrektor Wydziału Zarządzania Funduszami, Urząd Miejski Wrocławia, przedstawicielka Związku Miast Polskich,
30. Pan Rafał Rudka, Kierownik Działu Współpracy, Informacji i Analiz w Biurze Związku Powiatów Polskich, przedstawiciel Związku Powiatów Polskich,
31. Pan Artur Kowalik, Dyrektor Departamentu Gospodarki, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, przedstawiciel Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej,
32. Pan Damian Malec, p.o. Zastępcy Dyrektora Departamentu Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, przedstawiciel Konwentu Marszałków Województw RP,
33. Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek, Wiceprzewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych, przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych,
34. Pani prof. dr hab. Danuta Sosnowska, Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy, Członek Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przedstawicielka Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
35. Pani prof. dr hab. Agnieszka Merkisz-Guranowska, Politechnika Poznańska, Członek Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przedstawicielka Rady Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
36. Pan dr inż. Krystian Szczepański, Dyrektor Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego, przedstawiciel Instytutu Ochrony środowiska – PIB,
37. Pan prof. dr inż. Bogusław Dołęga, Zastępca Przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”, Przedstawiciel Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”,
38. Pani Anna Kieracińska, Pełnomocnik B+R ds. komercjalizacji prac rozwojowych, przedstawicielka Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
39. Pan Grzegorz Wronkowski, członek Wolnego Związku Zawodowego „Forum-Oświata”, przedstawiciel Forum Związków Zawodowych,
40. Pan Adam Niedziółka, Pełnomocnik Prezesa Zarządu ds. funduszy europejskich Pracodawcy RP, przedstawiciel Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
41. Pan Lech Światły, Zastępca Dyrektora Pracodawców Pomorza i Kujaw, przedstawiciel Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
42. Pani Marzena Chmielewska, Zastępca Dyrektora Generalnego, przedstawicielka Konfederacji Lewiatan,
43. Pan Zdzisław Siwiński, Wiceprezes Związku Rzemiosła Polskiego, przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego,

44. Pan Szymon Żółciński, Ekspert BCC ds. funduszy strukturalnych i pomocy publicznej BCC, przedstawiciel pracodawców Business Centre Club,
45. Pan Rafał Szkop, Manager ds. Analiz, Legislacji i Współpracy Międzynarodowej, przedstawiciel Związku Przedsiębiorców i Pracodawców - Związek Pracodawców Polska Miedź,
46. Pani Magdalena Zawadzka, przedstawicielka Związku Przedsiębiorców i Pracodawców - Związek Pracodawców Polska Miedź,
47. Pan dr inż. Piotr Kubiński, Prezes Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, przedstawiciel Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce,
48. Pan dr inż. Zygmunt Krasieński, Prezes Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii, przedstawiciel Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii,
49. Pan Łukasz Pupek, Ekspert, przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Gospodarczego,
50. Pani Anna Grzegorzczak, Członek Rady Koordynacyjnej Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii PACTT, Dyrektor Centrum Transferu Wiedzy i Technologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, przedstawicielka Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii,
51. Pan Wojciech Kruk, Doradca zarządu ds. wsparcia innowacyjności, przedstawiciel organizacji pozarządowej właściwej ze względu na rodzaje działalności objętej programem FENG – Fundacja Impact,
52. Pani Justyna Glusman, przedstawicielka organizacji pozarządowej działającej na rzecz ochrony środowiska - Fundacja Przyjaciół Młodzieżowego Strajku Klimatycznego,
53. Pan Marian Mójta, Prezes Zarządu, Przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na rzecz osób z niepełnosprawnościami - Dolnośląskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej,
54. Pani dr Ewa Rumińska-Zimny, Wiceprezes Zarządu SKK, przedstawicielka organizacji pozarządowej działającej na rzecz promowania równości kobiet i mężczyzn - Stowarzyszenie Kongres Kobiet,
55. Pan Robert Kłosowski, przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na rzecz niedyskryminacji – New Europe Foundation,
56. Pan Przemysław Pietrzak, Analityk w Centrum Analiz Legislacyjnych, przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na rzecz praw podstawowych - Fundacja Instytut Na Rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris,
57. Pan Petros Tovmasyan, przedstawiciel organizacji pozarządowej zajmującej się monitoringiem działań instytucji publicznych (organizacja strażnicza) - Klaster Innowacji Społecznych

58. Pan Rafał Dymek, przedstawiciel federacji organizacji pozarządowych - Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych,
59. Pan dr Wojciech Szymalski, Członek grupy roboczej Polskiej Zielonej Sieci „Fundusze Europejskie dla Klimatu”, Prezes Fundacji Instytut na rzecz Ekorozwoju, przedstawiciel federacji organizacji pozarządowych działających w obszarze ochrony środowiska - Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć,

OBSERWATORZY

60. Pani Katarzyna Szumielewicz, przedstawicielka Komisji Europejskiej,
61. Pani Marta Mioduszevska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
62. Pani Patrycja Zeszutek, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
63. Pan Michał Ptaszyński, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Cyfrowego, MFiPR, przedstawiciel Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027,
64. Pan Piotr Brzozowski, Departament Komunikacji i Promocji Funduszy Europejskich, MFiPR, przedstawiciel Instytucji koordynującej do spraw informacji i promocji,
65. Pan Włodzimierz Koźlik, Wydział Zgodności Rozliczeń III, Departament Zgodności Rozliczeń Środków Europejskich, MFiPR, przedstawiciel ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie prowadzenia kontroli przez ministra działającego jako państwo członkowskie,
66. Pan Dominik Zalewski, Dyrektor Departamentu Audytu Środków Publicznych, Ministerstwo Finansów, przedstawiciel Szefa Krajowej Administracji Skarbowej pełniący funkcję Instytucji Audytowej,
67. Pani r. pr. Kinga Pawłowska-Nojszewska, Dyrektor ds. prawnych, przedstawicielka Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej,
68. Pani Katarzyna Koszykowska, Główny Specjalista ds. Badań i Rozwoju, PGE Energia Ciepła S.A., przedstawicielka Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych,
69. Pani Agnieszka Ozubko, Government Affairs AHK Polska, przedstawicielka Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej,
70. Pan Przemysław Sulich, Wiceprzewodniczący Komisji ds. cyfryzacji i Przemysłu 4.0 AHK Polska, przedstawiciel Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej,
71. Pani Agnieszka Horbaczewska-Juchniewicz, Specjalista ds. źródeł finansowania w Departamencie Finansów, przedstawicielka Centrum Łukasiewicz,
72. Pani Marta Czartoryska, Departament Rozwoju Cyfrowego, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027,

73. Pani Marta Kadyłak, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
74. Pani Karolina Dorywalska, Dyrektor Departamentu Komunikacji i Marketingu, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
75. Pan Arkadiusz Dewódzki, Dyrektor Departamentu Internacjonalizacji Przedsiębiorstw, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
76. Pani Izabela Fiszer, Zastępca Dyrektora Departamentu Internacjonalizacji, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
77. Pani Izabela Wójtowicz, Dyrektor Departamentu Wdrożeń Innowacji w Przedsiębiorstwach, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
78. Pani Mariola Misztak-Kowalska, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
79. Pani Dorota Kałuska, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
80. Pani Katarzyna Wójcik-Suława, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
81. Pani Renata Gajewska, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
82. Pani Anna Domańska, przedstawicielka Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego,
83. Pani Iga Ignatowicz, Główny Specjalista ds. sprawozdawczości i koordynacji, przedstawicielka Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego,
84. Pan Arkadiusz Paciorek, przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego,
85. Pani Iwona Janicka, Ekspert Stowarzyszenia Kongres Kobiet ds Funduszy UE, przedstawicielka Stowarzyszenia Kongres Kobiet,
86. Pani Anna Gołąbek, Ekspert, Departament Projektów, Przedstawicielka Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A.,
87. Pani Izabela Sokulska, Zespół Rzecznika Funduszy Europejskich, MFiPR,

przedstawiciele IZ FENG (Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR):

88. Pani Aneta Sobota-Białas, Naczelnik Wydziału Monitorowania,
89. Pani Justyna Hermanowicz, Naczelnik Wydziału Pomocy Technicznej,
90. Pani Aneta Szczepkowska, Naczelnik Wydziału Projektów Własnych,
91. Pani Dorota Tkacz, Wydział Pomocy Technicznej,
92. Pani Izabela Płowecka, Wydział Pomocy Technicznej,
93. Pani Magdalena Głogowska, Wydział Projektów Własnych,

94. Pani Aleksandra Ratajczak, Wydział Projektów Własnych,
95. Pani Agnieszka Fabisiak-Maszewska, Wydział Zarządzania,
96. Pani Urszula Grabowska, Wydział Zarządzania,
97. Pani Katarzyna Tyczko, Wydział Zarządzania,
98. Pan Łukasz Małecki, Wydział Zarządzania,
99. Pani Izabela Jachimowska, Wydział Monitorowania,
100. Pan Tomasz Kacperski, Wydział Monitorowania,
101. Pani Alicja Wieczorek, Wydział Monitorowania, Sekretariat KM,
102. Pan Michał Gołąb, Wydział Monitorowania, Sekretariat KM.